

Andersson
Skövde.
Sundsfj.

LUND S UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

222

528-1

Snarpl. 1

En gång kom det snarplåtan till en gård i Andrarum. Bonden var ensam hemma och han blev så förtorad att han snygg uppe på höstänget. De rykta emellertid in i gården och tog allt vad som fanns i denna. Under tiden hade det blivit käll och mörkt. För att de skulle få belysning gick de sedan till den kula i denna, där de hittade sitt lager, utanför de gårdens. I det längsta stannade bonden kvar på sin forligen plats. Fört sedan snarplåtan avlägsnat sig begav han sig därför. Därefter hade han att återvända till den nedbrända gården.

(22 sid)

Uppr. av P.J.

efter And. Andersson
(Sborstören)
i Anitsjof. M.

Anmärkningar:

Vorulv

Det var en gång en bond i Alltorp, som var en ristig vorulv. Han kunde icke under några förhållanden bli fri från den horn i vilken han kommit. Under nattetid kunde han under stads bli bortfört från sin lagriga hustru till andra kvinnor, långt bort, som han icke kände. Det var ju alldeles förärligt. Seut ni på älddornen kom en prinsygnumma till gården. Frı henne omtalade hon nu huru det var fatt och hon förmådde också att lösa honom ur bannet.

Uppt. av P. J. n

efter Storv. Ad. Andersson

i Enslöf
f. i Hjässas.

Anmärkningar:

Vargen.

Ud den tid då vargorna grodde här i trakten kom en hädon best och tog ett lamm från en vallgrifke, som riktade för att befordra i läge. Denne sörtsade att det var en hund, skyndade efter förr att såså återtaga lammet. Vargen sprang emellertid höm till den lilla än, där den knymdes samman mellan två klippor. Här sprang hon över den ~~närmaste~~ och uppför på den mitt emot belägna. Gossen klydde efters, men när hon kommit upp på den närmaste klippan fann hon att det var en varg. Skyndandet sörte hon sig varg därför och lyckades rödda livet. Klippan har emellertid sedan dess kallats "Urvaspänget".

Uppf. av P. J. Per Johnson
Broby

efter Skogs. And. Andersson

i Emitslöf

Anmärkningar:

Skäne
Ö. Göinge lid.
Emitslöf Sm.

1914

Spelmann.

I min ungdom var det gott om gamla spelmann i Willands och Göinge härad. En av de mest bekanta av dessa var Hälkinge-John. Han kunde en hel mängd bridsakorster och sånger röra de som ansågs haonkunna trolla och försända synen på folk. En man hade en hatt på huvudet och hon slog till den med häunden, var den sedan otförbokt. Den man slog upp i dörr och satte på ett bord, färgs to ä personer källa i armarna på honom, men hon tog synen i alla fall. En person hade en peng och då blev hon plötsligt ar med den. Ingel visste var den var blivne av. "Såk i min fia, Ma", sade John, vilken under tiden icke varit i den förra närbet. Manforn honom unellikt dör. Vidare fick man binda bögze hans händer med starka band. "Hokus, pokus

ibiliakus," sade John. I nästa ögonblick hade han gjort sig fri. En gång påtak kom sig kunnat slunga en sten, stor som en knytröre. Han trodde allmänt att han gjorde detta. Men om en stund drog han fram stenen ur byxfickan. Emellanåt kom spelade bröderna hon röa gille och stena med daglika korster. Därför var han eftersökt och efterlängtad av hankon.

Detta var även ledet förhållandet med Tyngdal: Västana och ~~de~~ Tom i Wönga. Andra mera kända och uppmärksammade spelare var Kristoffer i Gralöf, Hällöringen: Lorisberda, Harberg i Västrahey, Piel i Björlof och Ludvig i Erikslof. Denne senare påtak sig kunna spela ålvaleken, så bond och kantsor, samt allt vad som förras; stupar tvingades dansa. Vid ut tillfälle då han spelade denna: Nymölla varo gästerna på god rög att dansa ut i den näckelögska delgård, osv. En av milledrängarna observerade det falliga i belägenheten och sprang till ~~frös~~ hon ur form och skar av strängarna. Därmed upphörde dansen och deltagarna i denna blev dörigligen räddade.]

LUNDs UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Upp. av P. J.

Anmärkningar:

efter Anders Andersson
i Grästorp.

Original.

För en del år sedan fanns det en tak-töckare i mellersta Göringe, som vanligtvis gick under hennamningen "Bocken". Han var särskilt besittning av ett oförbruneligt humör och var för ovrigt en stor lustigkurre. Vid alla anstioner i trakten var han med och köpte allt möjligt som där försåldes. När det var konsumtion hos en handlare i trakten, som säljde Montans, köpte han sålunda bl. a. en hel packe varv. När han skulle gå dom ifrån tag han i pappa andan av demna och slörade sedan vägen på detta sätt hem sig hem.

En annan gång, då farfar och en litasvinns törst grä ett ställe, dormon under dagens lopp bort in hö, sätte de sig fulla på kvällen. Sedan äkte de upp och ned grä hörannen så att det var icke annat som av byxorna än trosor. De knutodär efter ihop dessa och gingo till prästen under

begärde att man måtte väga dem, ty de kunde välse komma åtskilda. Brösten, som kände hängedera och deras tokerier, slossattade och bort dem enska en smula mindre.

En gång var Backen på Kringen gästgivaregård, där han sin vana liknätigt festade i synnerligen torrtorp. Gästgivaren, som var nykommen på platsen, blev då förtjust. Backens minnighet, att hon kände huru möget som denne ville dricka. Under ett par dagar till uppehåll hon sig där. Samtidigt upptog hon sig ha en ko, som hon önskade sälja. Gästgivaren bekrönte just en sådan, varför de kommo överens om att hon skulle fäla med honom hem för att se på den. Den finaste vagnen drogs ut och Backen köp upps där bak, beredt gästgivaren. När de kommo till en gärd; i närheten av den plats Backen bodde, bod denne gästgivaren hålla stilla en stund medan hon sprang in ett ärende ~~i~~ in denna. Han gjorde detta. Gästgivaren och hans bror sattes där både lämne vid val, utan att Backen kom tillbaka. Suntliggen gick gästgivaren inför att höra efter honom. Ingen hade eureller tid sett Backen och han fick årenledes veta att talet om hon var helt och hållet upprördiktat. Det hade Backen funderat på för att få skynts hem. Snopen och missbeläten fäkt gästgivaren åter vända.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

8
222

App. av P. Jn

Anmärkningar:

efter Skogr. Anders Larsson

i Semslöf.

spöken.

För många är sedan förrons det en kände i Trolle-Gimleby, som var förförigt snål och elak på alla vis. Så dag kom helt plötsligt och efter hennes död sgrökade det alldeles förförigt. De post måste tillkallas långt borta från annan del av landet. Men hon hade myndigt besörjör åben han med att lassa konden ned i graven. Där fäkt hon emellertid sedan förlis.

Uppm. av P. J. n.

after Anders Andersson
i Smitslöf.

Anmärkningar:

På föderdag.

När jag i min ungdom färdade på Ribe-
lof brötsove vi alltid om nätterna borta upp
till Kellaskogen för att hämta timmer.
Det var i regel stigna vinter då, alla kår
och snäsjörar burs. Sedan vi kommit om
på Tjälkestad borde vi ~~da~~ morsledes
hela den långa vägen. Grudeogördarna
plockades ned, där dessa lägs hundan-
de. Därigenom färtorade man ihe allen-
ast vägen minst en halv mil, utan man
slapp skatta örs och en hel del annat
ödelag. Släkorna brötsove också vid
södra träd komma i långa rader för att
hämta lass.

Uppt. av P. Jn:

after And. Andersson

i Lund.

Anmärkningar:

Spöken.

En komrat som jag kände på en gård i Björds härad berättade för mig, att vid ett tillfälle då han sent en afton kommit körande genom länet, hade han observerat en hel rad av lys. Det hela tillsammans ett fackltag och alla tiggar i rög till den utanför byn belägna kyrkoruinen, där de sedan bildade ring. Han fortsatte sin rög, blandades och följde över den egendomliga synen. Maniga andra sätter också ha sett denna syn. Fackelbärarna tåga alltid fram över en åker i närheten, där staden kvarnbygata ingång i forna tider skall ha gått. Bloos har man för resten sett överallt å de närliggande åkrorna på vilka många strider i forna dagar utkämpats.

Uppm. av P. Ju.

efter Ant. Andersson
Bögsrkt.
i Enslöf.

Anmärkningar:

ats.

Meir nu brusse tala om att i hemmets
bordom fanns det en besynnerlig ek & Axel-
tors ring. Kallas Gröna ek, och skulle
ha ha erhållit deras bekräftning därav,
att han stod gröv vinter och sommar. Endast
ett par månader emellan jul och våren fälde
han sira läv. Sedan gummalt bröts och
gi detta träd hällas heligt. Inga röjde eus
berga en krist därav, ty da korn en olycka
att gå över ders hus, som gjorde detta.

Midt emellan ~~vägen mellan~~ Bögsrök
Hjörssis stod förr i tiden ett par stora bokar,
kallade Kirlobokarna, emellan vilka en Stein
var placerad, på vilken kyrkfolket bröts
vila sig under vägen till kyrkan och förkyp-
pan. Dessa trädens rötter var fullristade med namn
och inskrifter. Främstigen står de kvar än i den
nu dag.

Intresser
Skämtslag
Emitstif.

LUND'S UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

121
? 29
Forske.

Om man åter hittat en av tjuor som död-
tar detta. jag minns för många år sedan då
jag tjurade på Kärshamn slaktade man en
ordnare där. Den var så arg, så folk kunde
inte gå genom byarna då han var ute. Han
gick frings sedan att hittat att blyss de
dödiga var si arga och ursinniga, om
om de blivit fulla. Vi höggs röy om da-
gen nere vid Långåkraanne vid Björn och
sannoligen var det sig icke så till att
vänksagen blev sådan att lastafogden
möte gå mellan och Skiljs därgorna åt,
annars tro ja' de har fått sig på
mötet med härra. Efteråt komme vi
alla underfund med att det var hittat den
ärtarkommitt denne veckan.

And. Anderson
Erikslåf.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

222 1313

Diverse.

På vägen mellan Söderby och Lönne i Nösunds socken, ser man ett bål med ett kors i mitten. Enligt en saga skulle detta vara rest till minne av en evigelsesamp, som här är gång i tiden utkämpats. På nägt arbörd döriför, längre ned i dalen, finner man ytterligare ett sådant kors. De gamla beritade vanligen att en gång i tiden förras det tvåne åboonre dörstödes, som blivit köra i en arbdomma tös. För att slita tristen med vorounda bestöts de utkomna en evigelsesamp. Och denna slutade därmed, att böggedera fälla och kleva som lik burna från valplatsen.

Fricunilet för deras dykhuv och härllek, stod vere vid an och klopprade kläder. Döriför kunde hon äse bura de böda männen kömrade med vorounda. därav blev hon så fristött att hon fall huvudet upp ut i vattnet och druknade.

Upp. av P. J.

efter Ans. Andersson

i Lunds läf.

Anmärkningar:

Diverse.

I min ungdom gick ett alldeles royste att Kristianstads skulle ejunsa. Det fanns en källare
på Stora torg, som skulle öppna sina glasögon
på vid gavel och försöksa hela staden. För-
sökselösen var stor och den dag, då gradmen
oskulde gå i fullbordan, var det många, som
lämnade staden. Redan tidigt på morgonen
berättades det sedermera, hade källaren
beijat välla från, men de i nöhetens bo-
ende hade hörnit dit en massa sangklai-
der och stampat i hälet. Vidare hade man
jörrat fyldt detta med en mångflock,
som på sitt sätt skulle leda till att
~~hälet skulle fortvara att bli tätat hålla~~
vatten på avslänt. De gamla ha emellertid
spänt till att Kristianstads skall försöksas
och fråga torde vara att även denne språ-
kan en gränd i tiden skall sta i.

" " "

Upp. av P. Jⁿ

Anmärkningar:

efter Anders Anderssons
slagrakt.
i untslaf.

Diverse
Korpost Tullberg.

För soā där en penitens är sedan förra året
en korporal vid namn Tullberg, som för från
den eua hæregåden till den andra för att
taga reda på hvem godset han hade det. Han
hade varit i Köpenhamn och där löst i en
del passers, så att han hade myndighet att
reda på hvem som en stor del av de adliga
herrarna hos i Skåne besitts en del hem-
mor till vilka de icke kunde företräda några
åtborsthandlingar. Vidare ville han få jälga
dem till dög i sitt fräckhållanden. Tillমান
het frings de orsak sädana. Men korporalen
var hatad som ingen annan och hade det
icke varit för den världsliga hofens skull ha-
de man tänktigt dratt med hävnan gjort
processen kort.

När han skulle besöka det goda;
Kristianstadstrakten vid vilket jätta var slags-
vaktare, skjutsade jätta hävnan. Det var nä-

gut, som mi därsomme kunde ha i che hude
den ringaste orning om, ty då skulle det icke
gått kättre för mig, än det gick för den bonde.
Men vilken han tog in och syppehäll sig hos
mig där ristdse på platsen. När Tullberg
var rest befallde nämligen godherren att
denna skulle rökas. Han skrissade snyg-
tare och en del av doängorna upp till
gården. Först vände man ut nisblerna
på gården, och sedan slog man ut röja
börder tills vindgården. Därefter sätta-
de man genom ~~det~~ den öppning, som
nu åstadkommits, ut all sprönomalen;
en enda stor hög på marken. Havarie,
räj och knar bländades nu vartannat
utan miskiljning. Alla människor
förfasade sig över det skedda. Tullberg
återkom och hataade taya upp saken in-
för domstolen, men sedan godherren,
vilken själv här ha oցillat spektrens
till röjagångssätt, hovat de öriga ar-
rendatorerna nedsättning i fråga av-
gifter, blev saken nedlagd.

Upp. av P. Jn.

efter skogr. And. Andersson

i Enslöf.

Tidmärkningar:

skatter.

Strax norr om bron mellan Hjöröå och Axeltofta finns i än en djup hål, som kallas Klockehål. I denna ståll en kyrks klocka varit nedslut. Den hade af fiender blint rövt i Hjörösås kyrka. När man sänkde över än, brot isen ~~sid~~ och klockan störtade ned i djupet. I Klockehål ståll vanligen icke finnas någon botten. Från mörjan är sedan försökte bönderna i Hjöröså och Axeltofta bygga ett fästna upp klockan ur djupet. Därvid lyckades man få den så högt upp att ~~des~~ ^{des} syntes över vattenytan. Så var det noga i hören, som idre kunde hålla sig tyxt och detta medfände ~~gav~~ den näföljt att klockan givit stort tillbaka i djupet sedan dess har ingen kunnat finna den somma.

Upp. av P. J:

efter Slesvig. And. Andersen

i Smitstof.

Anmärkningar:

Skatter.

Hovmarsalskan von Rosen på Råbelöf hade en betjänt, som hette Killgren. En gång kom det ett brev från en okänd person i Danmark, med uppmaning till hovmarsalken, som längt ifrån var nöjd förmögen man, att gå ut på Tjälkestads mark och där uppsöka en stenhäll, där belägen, att därmed sätta. Tjälkestads kyrka var uppförd, hon kunde se tvås genom tornet från norr till söder. Vid denna sten skulle en skatt vara dold. Om hon tog denna blev hon en förmögen man. Betjänten hörde när hovmarsalskan omtalade detta för sina arbetsrika. I förra prövade därför denne på att taiga skatten. Han blev därför en rik man, men hade aldrig lärt sig hantera pengar, varför dessa gingo lika fort som de kommo.

Uppr. av P. J:

efter Axel Andersson

i Enslid

Anmärkningar:

-Aots-

På Riketlöf kände för många år sedan en general vid namn Skutte. Han hade med om sig att vara mycket elak. Men han var död och begravdes ~~på~~^{med} den närliggande kyrkogården där han vägen zo. Det spökske alltid förföljt och man räste sig inte levande red. Man hantade en prot för att mona bort honom, men det hjälpte icke. Då var det en klock som gav det räddet att man skulle föra kistan ut; oväntat sind. Så skedde. Man födde den ut på en ång i nöhetens avsjan. Där nedgrävde man den sammans med flera alior under jorden och slog på säkerhets skull en tjock ekgrile genom den. Sedan dess fick Skutten vara i fred och har aldrig merit rastit sedan på gården.

Uppm. av P. J.:

efter And. Andersson

i Runtslaf

Anmärkningar:

orts.

I närheten av Domslafsta låg s. formadagor en storre herrgård som ägdes av en forman adelsman. Sedan många år var hon åtta. Hon hade endast ett barn, en sör, och var det hennes mening att denne föundes skulle övertaga egendomen.

En gång då denne varit ute på jakt, blev hon förföljt av ett vilddjur, som hon gav honom så illa, att hon dog strax därefter avled. En hund komrat satt vid hennes sida när döden mödde honom. ~~och~~ Från den bekymrade modern omtalade denne att sörens sista ord varit: "ve! ve!" Med andning därav kedat hon uppbyggja ett kloster på platsen, som sedanmera blev kallat Vä. Omkring detta upprörte sā fröningson en stol, som erhöll sörrens namn. Denne bröndesak plundrades av Gustaf Adolf, varpå Kristianstad uppbyggdes i dess ställe.

" "

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

222 21
21

Upp. av

P. J. O. Wallin
Björby

Anmärkningar:

efter And. Andersson
skravat.

i hantslaf.

uppskrift 1914

Troll.

För i världen brötsade trollen besta bana
med alla dem, som glömdes att lägga stål och
flinta i voggen, där den uppfölde lög. Tässin
gr-Eloaon ficks; Olastorp ficks sålunda ett barn,
som var mycket vanskligt. Efter allatecken
att denna var det en berättning. Ju äldre
herr blev desto tydligare framträdde orsak
detta. Så en dag blev han plötsligt borta.
Herr sökte överallt, men utan resultat.
Allmänna meningens var att trollen an-
nammat honom. En tid dockter bestyrk-
tes riktigheten härav. En dag då en bonde
skulle gå till kyrkan och kom förbi
det vid Hjortaryd belägna Höjalejör
fick han nömligen se honom där i säll
sug med en del troll. Vid bondeens an-
komst skyndade dessa sig in i bergen och poj-
ken med dem.

I lönslesta finns det ett myggtjällt.
 som någon tid därefter åboznades med ett barn
 och därtill ett mycket värstet och välskopat
 sådant. Efter någon tid observerade man
 att barnet blev allt fulare och vanskop-
 ligare. Grannarna påtogs att trollenbygts
 med den och togit deras barn. Föri att
 prova rikstigheten härav tog fadern en
 dag ut den förminta bortentingen och
 lade denne på hundskubben i vedkisten.
 sedan höjde han ytan, sättoende sig
 svala hugga till. Nu avstönskördes
~~varum~~ ett prästligt larm och tjut.
 "Mitt barn, mitt barn!" ropade det.
 ett par minuter därefter stod en i trak-
 ter levende trollgrunna ^{med plattan}, medhars-
 de bondens cytt barn. Omkring sked-
 de ~~varmataa vidare~~. sedan trollet först
 lovrat att avhålla sig från att banta
 barn på det stället. Detta löfte blev
 också i försättningen hållit. Många
 barn föddes sedanmera i den gården,
 men ingetdera av dessa blev utsatt
 för byte.

Uppr. av R. Jn.

efter Fr. Lundgren

i Umtsif.

222

Anmärkningar:

Ortsnamn, troll,
Mytter.Snygghorner.

När kriget mellan Sverige och Danmark utbröt samlades en del av befolkningen i trakten av Åsbo Tegelhult för att i den män som såte kunde söka förhindra kommen av de svenska trupperna att komma fram. De trädde särskilda ställen, vid särskilt fördjupningslunt som Wassabro Kastade man upp stora brästar av ris och storkar. Som trakten runt omkring var mycket djunglig och dessvärstig kunde ingen komma åfse. Generalen, som födde trupperna an, blev minsta förtrossat och därför hund efter hund att riva ned de av snygghornarna uppskotade båtarne. Man fann emellertid ingen bonde hemma. Alla hade det tagit till flykten och man fick hänta folk upp från Småland för att hjälpa till med att rensa vägarna.

(23-38) (16b)

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

24

Uppr. av P. J.

efter Fr. Lindgren

Måns

i Smitlaf str. Emiglöv

J. G. Gougehd

222

Anmärkningar:

Fjällsjöra

1. Det finns en sjö i närheten av Brunselstop i Busley, som generativer
går under bezeichnung Cylet. Den sjön
har ett mycket dåligt rykte. Att fiska
i den anses rent av förblott. Många ha
också där varit illa ute. Min far stod
säunda en gång utmed stranden av den
ma sjö. Han hade fått att pasta utmed en
stor björk under väntan på nappa. Rätt
som han stod bevägrade det bubbla alldeles
förfärligt på vattenytan och han tyckte
att ett förfärligt djur stod upp över
denna. Han blev rädd, kastade metspist
och bad Cyri bevara sig samt skyndade
dånpfan så fort han kunde.

2. Väne var det för en grubbe i den
brunnsade fiskba i domma sjö. Bild ett
tillfälle, då han rödde över dess vatten

lät han slägra ett glunder efter eban.
Suntliges nograde det till obehäftigt,
att både han och eban hällo på att da-
ggs ned i djupet. Han försökte natur-
ligtvis glundret, men erhäll ett slag över
bröstet, så att han under en lång tid
hade konning därav.

3. En annan gång stod samme person
vars namn var Brink, vid ena ändan av
sjön och metade. Det nograde upphörlig-
tigt och han hörde upp den ena fisken
efter den andra. Men var det en av dessa
togs av en orm, som låg i gräset intill
sjön. ^{Brink} ~~Han~~ slag efter den med metspit,
men han frissvinn i vattenet. Han förstod
da att det var något tralltag med i
spelet och slagnade sig däriför.

4. Utmed sjön fanns en ång, som
var en ärlig kungs hästa. En i närheten
av denne boende torparegruppen fick
en dag se en hel mängd dötterfolk där.
Hon beslutat att bejuda dem på kaffe.
Sedan hon kapat en stor flötsa sätter
wick hon med denne ut på ången. Men
när hon kom dit fick hon se, att den-
na var oslagen och form varken höstakar
har eller rävssklor. Hon fann då att
det var fjöråret, som nu i likhet med min-
ga gänger fört, varat henne.

App. av O. J.

efter hovl. Fr. Lundgren
i Emstlöf.

Anmärkningar:

Språken.

I Vombs kyrka har funnits ett skinn
av en människa. Om detta berörde de gamla
fintålja fälskande. För många är sedan spistaude
det alldeles förörligt i kyrkan. Man kände
versliga rödor och det var en förmiddag utan
litse. Ingen röjde sig dit. Slutligen var det
en, som var mörk nog att frödka. Det var
klorkarens dräng. Döck icke ensam, utan
prästen möste följa med. Inte sannan i kyrkan
ritade denne senare en ring form vid altaret
och tillstod däröfter drängen att komma
var som helst, icke än utanför sonnans ring.
Prästen hömnde däröfter kyrkan.

När mörkret väl riknrat kom den
onde och hans medhjälpare slippande på en
likskista. När de kommos fram till altaret
bröts de upp denna och togs ut liket. Det var
en skändigt grodögare, som de nu besjöde
att flå. Han obrek alldeles förörligoheten.

gen blev till ytterligare förtorad. Av hör-
tat angräde har att sitt vanliga företag, och
harade inom sig själv, att kom hon nästan
hundra helskinnar från den äppelen obulle
har aldrig mer prisats sig på nöjt sidan.

Den ande och hon med hälpare sätte på
alla sätt att manna honom ut ur ringen.
Men dröingen mindes nogosamt vad prästen
sagt. Vid nöjt tillfälle tyckte hon sig marka
att denne vinkrade mere vid dörren och hon
hade på ett här varit gjätt ut ur ringen, under
torka på, att då prästen var i kyrkan ke-
nde ingen gärna honom absoda. I somma øgon-
blick kom hon ihäg vad denne sagt : att stå
hos i ringen tills hon kom fram och räckte
honom sin hand.

Om en stund hade de ande och denna
fatt skurket av den förmenta döde. En arden
sprang följe dröingen ned det. Denne räckte ut sin
kniv och drog det in i ringen. Sedan hade de i hu-
ligen nöjt mött med detourerna. Där färdigt
förfli. Men den orande, som formade sig huvud på
kyrktet, gav upp ett väl si att hela kyrkan skakade.
Men dröingen stod orubbligt kvar inom den kri-
tade ringen. Vid dogningens vibratt mötte den
andens och hennes medhjälpare fly. Da kom prästen in i
kyrkan och dröingen var räddad. Sedan dess sprökade det
icke mer i kyrkan. Men skurket hängdes upp på en
plats i denna, som ett minne arden mörklig tilldragelse.

2828

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppm. av P. Jr.

efter Fr. Lindgreen

i Anitslej

Anmärkningar:

222

Orts.

För många år sedan stulle ett bond-
 fälje bora över den isbelagda Ausley fjö-
 till därvarande kyrka. Bleder nägen
 hem boot isen. Närvid alla fälls i vat-
 net med undantag av den unga bruden,
 vilken på väg underbart sätt lyckas
 räddas ~~genom att~~ ^{genom att} land, halsad ~~att~~ dry fast vid
 en klippa i sjön. Där blev hon upptäckt
 och tills hon observerats af folk
 från närliggande gränder, som kunde
 hjälpa henne därifrån. Hinnan sy-
 nes emellertid mår ben; stenhallen
 efter hennes händer. Klippan kallas
 fortfarande för Brudhall.

Uppr. av P. Jn.

efter Fr. Lindgren
i Söderby
(börjat från Söderby s.)

Anmärkningar:

arts.

Det finns en ö i Söderby sjö, som kallas Krimmön. Så kallas den döfön, att förra tider levde en kvinna dödstödes under en följd av åv. livrävande sig av fisk och annat, som hon kunde få tag i. Hon hade gript av sorg och drämmar och med anledning därav dragit sig tillbaka för att under sina återstående dagar leva avskilt från världen.

Med Sibbarjs ryg i Söderby socken kom poste en gång tråinner förvarna hennes, endre och en dansk, med varor och Historiehistorian varo sagt att det var Sven Rank och Knut Ulfeld. Men många, som om nattetid gitt där före ha sett ljus lysa på valplatsen.

Med Sibbarj finns en stor stenhall, som kallas Klörehall vid vilken orsasynskon ne förr i tiden haft en kula.

Uppt. av P. J.

efter F. Rundgren

i Enslöf.

Anmärkningar:

222

~~Orts och plats.~~~~Slottet vid Drottningholm~~

Det finnes en gratta i ett berg vid Brunnstorp, under sorben. I denne förraade ett sällsigt tattrav, som för många år sedan fannit genom takten, länge en av borgherrens dötter på Skeings. Som de lyckats röva. Han såkte henne överallt, men utan resultat. Slutligen hade befolkningen i kringliggande gårdar kommit underfund med att tattrarna hållit till i sinna gratta. De underrättade om borgherren och han lyckades få den äldigusen återfä sitt barn. Men tattrarna lyckades komma undan i de stora olsogorna utan att bli ertappade. Sedan dess har grattan ifjäll kallats Jungfrugrattan.

Upp. av P. J.

efter Fr. Lundgren

i Eriksdal

Anmärkningar:

222

Orts-

En många herrous är sedan jons döden
förmögen man: Björnus, som hade sex barn,
tre söner och tre döttrar. Sönerna dog i
unge år ut; krigstäg och härröd, medan
döttrarna stannade hemma hos fräldar-
na. Tiden gick och jönsa gäng och vad
sig fräldar eller syskon hörde något om
de bortvandra. ~~bortvandra~~ Allmånsa me-
mingen var, att de antingen stupat eller till-
fångtagnits under de strider, i vilka de
tagit del.

En ~~pjälfta~~ ^{dagsvaga}, då de trevne system-
na skulle berista ~~soldation~~ i Skövde kyrka
räkade de ~~stjös~~ bli överfallna i Sönersta by.
Tre vne sträckor var skändade den grå gue-
ligaste sitt och dödade dem på platsen. ~~Han~~
~~sökte~~ som de ibre anlände hem blev för-
åldarna oroliga och fönde ut folk för att

sötsa efter dem. De funns också deras illa
sorgade och lemnästade lik i skogen. Leova
föides in hem till de djupt sörjande föral-
rorna, som sloss av både sorg och mede.

Men samlade hela den kringboende
ortsleefolkningen för att sötsa införringa
resan rörre, som på flera handa sätt gör-
de trakten osäker. Men lyftsades också att
på dem fast. Till sin stora häpnad fann
enkeltid hennesonnen, att det var hon
egna söner, vilka återkommit från kri-
get och nu på detta sätt uppträddes i
hematen. Faderen blev enkeltid sär-
gjekittad över det vildsöd, som de be-
gått mot sina egna system, att han dödad
de två äldsta på stället. Endast den yngste
av bröderna fick leva, sedan han fört
inför alla de närvarande gjort avbän.

Men på den plats, där de trevne
ystarna mordades upprörte under
tidernas löga trevne väldiga bokar,
omkallades ysterbokarna och som än-
nu vinnifors barnhorn stod kvar till
minne av den hemiska händelsen.

Afpt. av P. J. n

efter Fr. Lindgren

i Söndafj

Utmärkningar:

Skatter.

Varför bodde i Finja Komics end dag
 tränne danskar. "Det hörjer väl en stor stenute
 i din trädgård; såde den eue. Far bejabsade
 detta, därefter främningen fortsatte. "Nid
 den stenen olsall en stor skatt vora nedgräv."
 - Möntrö det?" menade far. - "Jo, det har
 vi papper på," försvarade dansken.

De båda främningarna styrnade hos
 oss natten över. Men om morgonen hade
 de försämmat. Far slagnade sig ut i träd-
 gården för att se om de grävt vid den
 ursprungna stenen. Så hade skett och han
 såg jämval tydliga märken efter där ett
 skrin hade stått. Far blev arg i tyg han fin-
 stod att de båda främningarna lurat ha-
 nom. Men vad ville han göra. De varo
 nu föblever korta.

Afpt. av P. Jn

efter Fr. Lindgren

Elinärkningar:

Emboldif

skatter.

När jag var pojke roade jag och min bror oss med, att i en hög vid Skeing stöta ned en järnstöng. Den gick ned ett par alnar i sommarröd och klim- gade det dörrsid som om vi slott på en fjärilskista. Vi antalade det förvar, men han svarade of för att uppregga fröslaget emedan det kunde slita illa. Han hade sett en drake där vid flera tillfällen och han röjde därför inte ga dit att gräva. Frimodligen är obatten kvar där än i denna dag.

35/35

Afppt. av P. Jm

efter F. Lindgren
handl.
i Smitstif

222

Anmärkningar:

Sista

mjölknaren: Meunge hade en afton
varit ute på mottullsjakt. Som han: kräck
mungen gick hem från denna färd hörde
hans lysa från ett steurot i närheten av skogen.
Men han fruktade ~~sig~~ inte, utan gick helt
med sig dit. Da förrsun ljuset. Han
lade sitt gevär på kullen för att lätta
kunna hitta den igen, da det åter blev
dags. Da morgonen gick han dit och
besökte graven. Det lyckades honom
velsöa bra den dagen, ty på botten
af kullen fann han en grysta, full med
silvermynt. Och han blev därigenom
i hast en förmögen man.

Afpt. av P. Jh.

efter Fr. Lindgren

i Söderläf.

Elinmärkningar:

Skatter.

I norrheten av Hasselröts by utgjorde man en ett ställe, där en stor slätt skall ha förrats. För nioinga år sedan fanns det en kunde därstädes vid namn Tufre, vilken var denna hove retslosg. Han vidtalade grammarna att hjälpa sig gräva upp dessanma. Tufre kunde endast mera än andra. ~~söder~~ Här skatten anträffats var han ~~med~~ med hjälprarna se sig om. De gjorde detta och sågs hela hyn i ljus laga. Med fätoriklou sprungs de nu därifrån. Han ensam stannade kvar och tog skatter. Vid hemkomsten fanns de ett bordet var en dyna. Tufre, som gjort slinet babsom en stor sten, återhömtade det följande kvar. Men ritsedomen blev icke bättre än en av mera svaktig art.

Afpt. av P. J.

efter Fr. Hündrew

i Enslöf.

Anmärkningar:

Skatter och dalsar.

I gamla tider skall det ha varit en
borg i Vittsjö, kallad Wittsjöborg. Där ha
efta äldre mannliden byggt se dalsar
varå omkring. Frimodligheten skatt
var nedsatt. Sedan gannat har man
emellertid även sett dessa dalsar flyga till
det nu int därför kallade Björkeberg.
Här vet manliga söner antala att en
större skatt skall vara nedsatt. Inger
kan emellertid komma åt demna.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Afptt. av P. J.

efter Fr. Rindgård
i Enslöf.

Anmärkningar:

~~H~~
222

Sk.

O. Göinge id

Kimitof s:m

1914

~~Olo. Frallsönn~~

Det finns en klinja i näheten av
visseltoppa, som kallas Brudchall. Orsaken
till detta namn säges härleda sig från
den omständigheten, att troll dörslades
under äldre tider vid boende. Dessa
rävade en gång bruden ur ett bollösa
täg, som dog där följd. I flera år fick
hon sedan stanna hos hos trollen, med
an undrungenen sätta henne överallt.
Så hörde en gång, då det ringde till
grötfjönt i visseltoppa kyrka, att man
lätit dörren till trollstugor stå öppen. Så
länge det ringde; kyrkan kunde inte den-
na stängas och ingen kunde göra den fänga
kvarnen någon skada. Hon lyckades där-
för komma undan och hem till manren,
som i åratal väntat ~~och~~ på henne.

Upp. av Per Persson
av Per Johnson
Brolly
1914.

III

Näckan, julin, skatt, num o. miss signat

1/2 sit.
(39 - 51)

39.39

LUND S UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Upp. av P. Jn

efter Karl Magnusson

i Enslaf.

Anmärkningar:

222

Klaka.

Det fanns en klok kvinna här i trakten
för en del år sedan vilken berökte att bota
södergräddat, att hon kastat en del örtor.
i en linnetrassel. Sedan hade hon dearna på gä-
ret, stampade därpå och lätte en besvärjelse,
som hon dock mumbade på tyst, att jag ikke
kunde urskilja orden.

Ronna-håkan; Hjärras kastade friha-
get meddelst användande av corpase, som nu
sydd av silke, med syn slags garn, även av
silke. En nöt skulle begagnas för varje sort.
I denna lades sedan komfert, dryckestreck,
vatten och kryphojnd, som blandades till kon-
sor. Eisen skulle sedan böras om halsen.
Håkan brukade för en dryglik kvar taga
25 kronor.

(12 sid)
(39 - 51)

Upp. av P. J.

Anmärkningar:

efter Karl Magnusson

i Enslöf.

Orts
Personsägna.

För många år sedan fanns det en bonde på Ifö, som hette Jöns Trogen. Han var en vänlig och god människa, men hade ~~varit~~ med en gramma. Som var ett hår av hir. Ständigt gnatade hon på honom och alltid föll hon ge efter. Men kunde gör så länge tills hon sprickade.

Det hände en gång, att bonden iföga kom hem från ett dyrsedag just som grammor hitt på att örnar hittar. "Nu ska' du ha betalt för gammal ost", tänkte Jöns.

och så högg han tag i hundekatten, med vilken han kände hemme från att tillbaka på ryggen. Ju värre

Katten satte klorna i, desto väre
strukk grumman.

"Ville du lätta mig att vara smäll?"
frågade han.

"Jag vill försöka, hörde köringen.

"For särskelts skull ta' r jag väl
ännu en gung," menade trogen.

Detta blev sedan ett står på ö:

"ja, 'saa' försöka, sa' Trogen köring,
da' grubben bordade henne med katten."

Afptt. av P. Jn.

efter Karl Magnusson

i Enslöf.

222

Etnomärkningar:

Ortsägner.

I äldre tider hödde den vid Ifö
 belägna s. k. Klacken till bönderna på
 att. Så fanns det en herre på ~~var~~^{Björkby}, ja,
 trots det var fältmarskalken Toll,
 som gärna ville komma i besittning
 af bevänta område. Vid ett tillfälle in-
 bjudt han alla bönderna till Bräckabasen
 på ett höjdunderlande Kalas. De blev glada
 och lustiga av all den mat, ~~och~~ brönn
 och öl. Som de fingo, och innan de
 gingo därifrån observerade under ett
 papper, enligt vilket de gratis konchte
 hela klacken, med basen och allt.
 Sålt sedan dess har orten denna lyft
 under Bräckabasens gård.

Äppl. av P. Jn.

Anmärkningar:

222

efter Nils Nilsson

i Smitlef.

Flöcktar.

För en del år sedan bodde i Smitlef
 en gammal "prinsesse" vid namn Borley. Här hade varit : krig i Danmark. Där hade hon en
 främling, som hon lovat återlämpan. Hon var tycksoan
 på grund av hennes orsiga leverne. "Di drapsa så
 mycket", sa' hon. "Herr Grub, svarade Borley, inte
 kan jag göra annat, i Sverige, om de brinca dia
 barnen med bosinna. Inför en sådan underställ
 se härvarade främling och bor Grub beroende sig både
 från Borley och andra trevsta kucktar.

Vid hemtiden stod hon obarmher-
 tigt av sina upplevelser under kriget. Men såga
 grände hon alltid förfäljt. En natt väcktes
 jag av ett heimstil lärvtande stof för mina
 fönster. När jag kom ut stod Borley till
 midjan i jonna damm, dit hon i jyllan
 och rillan gick. Ja, hjälpte honom nu lämpa.

Sitt liv slutade hon nägra år därfta
 vid neglaga leckke i närheten av Västaleg.
 Det förs hon ifrån i en snödriva efter att ha
 upptagit full på krallen i Broby.

Uppf. av P. Jn

efter Komm. ord. från Kildes
i Smitslöf.

Anmärkningar:

222

Starka kolar.

vid Caudults protgård ligger en stora
sten i form av ett ögg. En ordsken varför den
sål fätt sin plats berättas. Eri mönga är
sedan formt det en bonde i somma by, som
var stadsare än alla andra kolar där i trak-
tet. Han slögs gärna och rögen kunde över-
vinna honom på de mörkra nader och ank-
tioner, som under somma tid avhölls.

En gång, då sommare bonde var
uppsökt med häckning och hade en del
folk mös sig till hjälp, roade sig dessa
senare med att lyfta på en sten, som låg
i ett där beläget vir. Inger förmidde
lyfta den från marken.

"Ni måtte vara några stokare, me-
nade bonden, då han anlände.

"Frisk själv; uppmuntrade kolar-
na.

445

Bonden tog sin stenur och slungade den
norr i hölaoset. Där fäkt han sedan ~~var~~
kvar tills hon kom hem. då hon stjälpte av
honom på gården. där ~~han~~ sedan fått lig-
ga kvar.

På grund av sin stora borgmästarkaraktär
bevandrar ifrån många orsäkningar. Tidse
säc på hove haft vid ett eller annat till-
fälle klargrat om, men ingen rögade
ge honom en minneslesta igen. Så han
de en gång att han insjuknade dy-
nerligen svart. Som hon nu låg på sin
sjuksoäng sommanguddade sig hans
fiender och grungs sent en afton ~~st~~ in i
hans stuga, där de formligen slags
honom till döds.

Uppf. av

P. J.

efter Agda Nilsdotter

i Söderläf.

Anmärkningar:

222

Tjärvor.

16/5
14

Under min barndom var det alldeles över
 givet med Tjärvor i trakten omkring Söderläf. Jag
 minns en jul afton då en del av bondarna var
 ute för att efterlämna dem. Sent på kvällen komme
 de till mitt hem och frågade om jag ville följa
 med till ett hus, som låg i norrheden av Broby.
 Där bodde en mästertyr kallad Wester
 Jössé, som de länge spronat efter utan att
 finna. Vi undersökte de hela huset och fann
 ingenting särtriktigt dold i bakenyren. Han
 förföljde mig sedan till Broby, där de sätte
 in honom i kuktet. Far var med dit och
 kom icke hem förrän längt fram på morgonen.
 Vid en hall i Frostaborgsområdet
 hade de sitt tillhåll. Där hörde de en bond, som
 de kallat an röd och varje handa blåta.
 Som barn hörde jag den mönster grymma blåsa i
 sinapipan om nattetid.

JUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

47

Upp. av

P. Johnson
Berg

efter O. Svennsson

i kvällen Öljöje dd
(+ 1918) Sk.

Elmärkningar:

acc nr. 222

Gator.

ja, han aldrig sett gatubloss mer än två gånger i mitt liv. Den ena gången hade jag varit i Kvarslunge Mölla. när ja, då komde hem okontrollerade gator i närheten av Emitslät, flöj där upp ett ljus andas sidan rögen av storlek, som en obajspeskong. Det sinnerade och lyste rent utvändigt, men hästarna blev inte rödda. Om en stund var det åter korta.

Den andra gången var i min vuxdom, för så där fyrti sjuunti år sedan. Jag och några ~~andra~~ kändgrubbar i Nöstraby stod sent en afton och samtalade utanför Klön das. Då med ens blev det fullkomligt upplyst på vägen vid Baggens. Åren detta sinnerade och var liksom en smula blåaktigt. Om de andas sägs det, vet jag icke. Jag teg emellertid med vad jag hade sett.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Afptt. av P. J:

efter Fars ber.

i Enslöfssw. ö. Göinge lid
Heland

222

Anmärkningar:

uppt. av Per Johansson
1914.

På föderögar-

För en del är sedan, särskilt jämte
kron till, brudsade bånderna; blunäckan, som
till stor del var smickrare, att föra in till
Kristianstad med möbler varje gång då munk-
nas hälls. Heland kunde man få se 10 i 15
dass; ett enda sällskap. Det fanns ett sär-
skilt område av Kreaturstorget, som var
anslaget för deras räkring. Många böda
varande och dregliga episoader inträffade under
dessa landstingsresor.

En gång hände en boende däriför
kron under ett hjul då han befann sig i
Bjärlof. Det var tidigt på morgonen, då ingen
annan var upp i den gärd, utanför vilken han
befann sig. Resenären var enkeltid ikevän
vid sig eftersom han gick in i porten och skruvade av
ett hjul där, som han sedan satte på sitt. Länge fram
på morgonen, då bonden själv kom upp för att föra till
staden, fann han att vagnen saknade ett hjul. Nestlades
vagn krökte han nu till Kristianstad. Där synde han det av vagnen
och tills han fann sitt eget igen. Men bonden fick betala honom tio kronor,
annars skulle han bli uttämt försäljaren.

she Person
Lantbr.
enitdöf s.m.

Uppm. Per Johnson
Pawby

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

222

Nässle 419

Ö Göinge 2d

1914 Min far berbade alltid o tala om, att
på "Höjle", nedanför Knislinge mölla, ber-
bade det för i tiden vara gott om lotteri.
Särskilt männen visade sig afta där och
många hörde honom spela under vissa som
matsällor spela meriförn djurget. Säfens
det en duktig spelmann, som beslutat att
spela itsopps med honom. Han räckte
ner näslen ift an förtullockade björ den
andra på ännu vadsöare. Alla de, som
hörde på deras besynnerliga spelmanns-
tårlan, tog parti för spelmannen.
Rött som man satt fäb mödde en hand
sticks upp från vattenytan. Det var
nälsen, som stak upp sin fial. Den glödte
som guld i det klara mörkeret. "Spe-
lar du kätte; såd hon i ssi horättnings-
ne pif finnare fial." Det måste man
hålla med på, varefter han åter för-
svann i djurget.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSÄMLING.

550

Uppr. av

F. J. Persson

1886

222

Anmärkningar:

after "Häkema - Anna"

i Smitsl. Sk

Språken o Varor.

Det är inte många bloss o sådant där
dotteri ja' sett i mina dor. Men nog har ja'
varit me' om åtskilligt. En min dotter hade
ett litet barn, som dog. Hon lät det "ställa"
på en soffa med en "svettedekk" om huvudet
och då den lille lades i kistan glömda
man lägga deurna på det lille huvudet.
I stället hade modern den på sitt huvud
under näsduken. Efter det att barnet
bekräft begravit hade vi en kvalt rovit
framme vid Kyrkagården. När vi satt
på kvallen grägs hem och kommo i sko-
gen ett stycke från byn, var det, som nu
en liten kompa gjitt vid sidan om dot-
tern. Den följde os hem. En natten där
lägt os komma ljuset in i stugan och ställer
sig på bordet, där huvuddulsen låg. Hon
grindar där att det var den lille, som följt os

hem och att det var den res svinbosc att få duksen med sig i graven. Nåta krokk givs ni därför till kyrkogården och grävde ner duksen i barnets lilla grashög. Sedan fick det lilla livet sin ro.

En annan gång hade jag vänt hos en grannkvinna och tagit andelen med henne. Hon låg nämligen för döden. Dagen därpå fick jag språja att hon "slutat". Den kvällen då jag gick runt vid min lilla stuga, funderade jag över vad den döda möjligen kommit. I det sanna fick jag se ett ljus alldeles baktill mig, som brann med en mäktig blålila lampa. Jag förstod då att hon kommit i det goda.

På somma sätt var det då en granne av vata ljuntit döden. Runda tungor spridde ut det ryktet, att hon själv tagit sig an daga. Säckkrokk, då jag gick genom stugan, fick jag se ett klart flammende ljus vid min sida. Jag förstod då, att ryktet varit osann, ~~och~~ att hon icke själv tagit sitt liv och att själén kommit i det goda.

~ ~